

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

САНГИЙН ЯАМ

**“Хөрөнгийн үнэлгээний үйл
ажиллагаанд тулгарч буй асуудал,
цаашид авах арга хэмжээ”**

ЗӨВЛӨЛДӨХ УУЛЗАЛТ

2018.06.06

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн

Бодлогын Газар

Чой.Чимидсүрэн

“Хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагааг бодлого, зохицуулалтаар хангах нь”

**Нягтлан Бодох Бүртгэлийн
Бодлогын Газарын чиг үүрэг:**

Нягтлан бодох бүртгэл, Хараат бус аудит, Татварын мэргэшсэн зөвлөх, Хөрөнгийн үнэлгээ, Программ хангамжийн нэгдсэн бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ОЛОН УЛСЫН СТАНДАРТ НББОУС-ийн Хороо

2016 оны 9-р сард Сангийн сайдын 323-р тушаалаар байгуулагдсан.

- Монгол улсад мөрдөгдөх нягтлан болох бүртгэл, аудитын стандартуудын орчуулгыг хянах, батлах, тэдгээртэй холбоотой хэвлэх эрхийг олгох
- СТОУС-ын сургалт явуулдаг хувийн хэвшлийн болон төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагаанд хяналт тавих,
- Сангийн яамнаас боловсруулж байгаа стандарттай холбоотой аливаа журмын төслүүдийг хэлэлцэх
- Мэргэжлийн нэр томьёо

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ОЛОН УЛСЫН СТАНДАРТ

УСНББОУС

-Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль 2016 он

-УСНББОУС (2017 онд шинэчлэгдсэн. 38 бүлэгтэй)

-”УСНББОУС-д шилжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө” Сангийн сайдын 2017 оны 1-р сарын 33 дугаар тушаал. 2022 он хүртэлх 6 жилийн төлөвлөгөө

-УСНББОУС-ийг орчуулах, сургагч багш бэлтгэх, сургалт зохион байгуулах. Дэлхийн банкны төсөл 2018 он

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ОЛОН УЛСЫН СТАНДАРТ

СТОУС & ЖДААН-СТОУС

-Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль 2016 он

-СТОУС ба ЖДААН-СТОУС

-СТОУС - 2018 он. Нийт 41 стандарт 25-НББОУС,
16-СТОУС. (144 эрх зүйн орчинд 170 улс оронд)

-ЖДААН-СТОУС. 35 бүлэг (86 эрх зүйн орчин +11)

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ОЛОН УЛСЫН СТАНДАРТ

- Аудит баталгаажуулалтын олон улсын стандарт
- Боловсролын олон улсын стандарт
 - Их дээд сургуулийн хөтөлбөрт
 - Мэргэшүүлэх байгууллагуудын хөтөлбөрт
- Ёс зүйн олон улсын дүрэм
 - Мэргэшсэн нягтлан бодогчийн дүрэм
 - Мэргэжлийн нягтлан бодогчийн дүрэм

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН УЛСЫН БАЙГААГЧ

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн улсын байцаагчийн дүрэм
(Засгийн газрын 2018 оны 2-р сарын 6-ны 44 тоот
тогтоол)
- Одоогоор 70 орчим НББУБ

АУДИТ

Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт-MonICPA

- Мэргэшсэн нягтлан бодогчийг бэлтгэх сургалт, Шалгалт, Мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийн сургалт
- Аудитор, мэргэшсэн нягтлан бодогчийн ёс зүйн дүрэм
- СТОУС, АБОУС, ЁЗОУД – Нэгдмэл тайлагналын арга зүй
- Аудиторын эрх, Аудитын компанийг байгуулах, сунгах тодорхойлолт
- Аудитын байгууллагыг удирдлага, арга зүй, мэдээллээр хангах

Сангийн яам

- Аудитын компанийн тусгай зөвшөөрөл
- Аудитын чанрын хяналт

Үндэсний аудитын газар

- Аудитын компаниудтай гэрээ байгуулж хамтран ажиллаж байна

Санхүүгийн Зохицуулах хороо – Даатгал, ҮЦГ гаргах компанид аудит хийх

ХӨРӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Монголын Мэргэшсэн Үнэлгээчдийн Институт - МІСА

-Үнэлгээчнийг бэлтгэх, сургах, давтан сургах, Мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийн сургалт, Үүргийн биелэлт, Ёс зүйн дүрмийн биелэлтэнд хяналт тавих

-Үнэлгээний олон улсын стандарт, өөрчлөлт, орчуулга, тайлбар

-Үнэлгээчний үйл ажиллагаанд судалгаа, дүгнэлт хийх, Ашиг сонирхлыг хамгаалах, Мэдээллийн сан бүрдүүлэх

-Мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах, Чанрын хяналт хийх, Маргааныг хянан шийдвэрлэх, Семинар ... БУСАД

Сангийн яам - НБББГ

-Хуулийн хэрэгжилт, бодлого, арга зүй, хяналтаар хангах

-Сургалтын хөтөлбөрийг батлах, Журам, арга аргачлал

-Мэргэшсэн үнэлгээчний эрх олгох

Санхүүгийн зохицуулах хороо –Хохирол үнэлгээ -ХҮХ

ТАТВАРЫН МЭРГЭШСЭН ЗӨВЛӨХИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

МУ-ын Татварын Мэргэшсэн Зөвлөхийн Нийгэмлэг-СРТА

- Татварын мэргэшсэн зөвлөхийг бэлтгэх, эрх сунгах сургалт, мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийн сургалт, Үүргийн биелэлт
- Мэргэжлийн арга зүйн удирдлагаар хангах, Чанрын хяналт хийх, Семинар, зөвлөгөөн.....БУСАД

Сангийн яам

- Нэгдсэн бодлого, Арга зүйн удирдлага, Хяналт тавих
- Сургалтын хөтөлбөрийг батлах
- ТМЗ-ийн эрх олгох
- Татварын итгэмжлэгдсэн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл олгох

САНХҮҮГИЙН ПРОГРАММ ХАНГАМЖ

Хэрэглэгчийн Систем Нийлүүлэгчдийн Холбоо

- Санхүүгийн программ хангамж үйлдвэрлэгч байгууллагууд –
- Бусад программ хангамж- App

Монголын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Хүрээлэн-MAINS

- Нягтлан бодогчдыг бүртгэх, судалгаа хийх
- Программ хангамжийн компаниудад хяналт тавих

Сангийн яам

- Нэгдсэн бодлого, Арга зүйн удирдлага, Хяналт тавих
- Засгийн газрын нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан - Free balance, E-balance

Төр, Мэргэжлийн байгууллага, Хөрөнгийн үнэлгээний компани, Хөрөнгийн үнэлгээчний уялдаа

1. Хөрөнгийн үнэлгээний холбогдох хууль, дүрэм, журам

- МУ-ын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл -110 заалт
- ОУВС-ийн Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх
- Санал асуулга, Хэлэлцүүлэг, Уулзалт, Ажлын хэсэг

2. Үнэлгээний олон стандарт, түүнийг хэрэглэх заавар, арга аргачлал, удирдамж

- Үнэлгээний ОУ-ын стандартын дагуу хөрөнгө үнэлэх арга, хандлага 2008 он СЯ*
- ҮОУССтандарт 2005, 2007, 2011, 2017 он СЯ-ММУИ*
- Үнэлгээний 30 гаруй аргачлал баталсан - СЯ болон Бусад*
- Мэдээллээр хангах, Сургалт явуулах, Арга зүйн зөвлөмж*

Төр, Мэргэжлийн байгууллага, Хөрөнгийн үнэлгээний компани, Хөрөнгийн үнэлгээчний уялдаа

3. Хөрөнгийн үнэлгээчний тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах

-Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрлийг олгоход нэгдсэн бодлого барих, зохицуулалт хийх – СЯ, СЗХ

-Мэргэжлийн байгууллагын зүгээс мэргэшсэн үнэлгээчин болох компани байгуулах, эрх сунгах үйл ажиллагаанд арга зүйн зөвлөгөө, туслалцаа үзүүлэх, тодорхойлолт гаргах

4. Хөрөнгийн үнэлгээний чанрын хяналт

-Хамтарсан баг –Төр, Мэргэжлийн байгууллага

-Үнэлгээний компанийн баг

-Мэргэжлийн байгууллагын баг - Арга зүйн удирдлага, мэдээллээр хангах суваг

-Чанарын хяналтын үр дүн, хариу үйлдэл, асуудлыг шуурхай шийдвэрлэх

Төр, Мэргэжлийн байгууллага, Үнэлгээчний уялдаа

5. Төр, Мэргэжлийн байгууллагын хамтын ажиллагаа

- Мэргэжлийн байгууллагын статус
- Сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаа
- Гэрээ байгуулах, дүгнэх асуудал
- Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа, тогтвортой хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх асуудал
- Мэргэжлийн байгууллагаас төрийн үйл ажиллагаанд мэргэжлийн дэмжлэг үзүүлэх асуудал
- Хамтарсан төсөл, хөтөлбөрүүд
- Гадаад, дотоод семинар, зөвлөгөөн, сургалт

Төр, Мэргэжлийн байгууллага, Үнэлгээчний уялдаа

....үргэлжлэл....

- Хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрт холбогдогч талыг хамруулах
- Мэргэжлийн арга хэмжээг хамтарч хийх, дэмжих
- Цаг үеийн сургалт, семинарт хамтрах, дэмжих
- Олон улсын хурал семинарт оролцох, зохион байгуулах
- Хөрөнгийн үнэлгээний компанийн дэлгэрэнгүй судалгаа
- Мэргэшсэн үнэлгээчний судалгаа
- Мэдээллийн сан – ШУ-ны судалгааны бааз
- Мэргэжлийн зөвлөл
- Ёс зүйн зөвлөл

Төр, Мэргэжлийн байгууллага, Үнэлгээчний уялдаа

6. Үнэлгээний компанийн чадамж, үнэлэмж, зэрэглэл

-Хүн капитал - Боловсон хүчин. (Боловсон хүчний бодлого, шалгуур, хөтөлбөрүүд - Үнэлгээчний эрх, Ёс зүй)

-Хөрөнгийн үнэлгээний төрөл, орлого

7. Мэдээлэл – Уялдаа, Ил тод байдал

-Итгэлцэл, ойлголцол, хамтын ажиллагааг баримтлах

-Үнэлгээчний (тусгай зөвшөөрөлтэй) жагсаалт – Төр, мэргэжлийн байгууллагуудын сайтуудад

-Үнэлгээний компанийн ил тод байх мэдээлэл

-Засаглал (Хувь нийлүүлэгч, ТУЗ, Гүйцэтгэх удирдлага)

-Үйлчилгээний төрөл

-Санхүүгийн тайлан